

Μάρτης είναι , νάζια κάνει

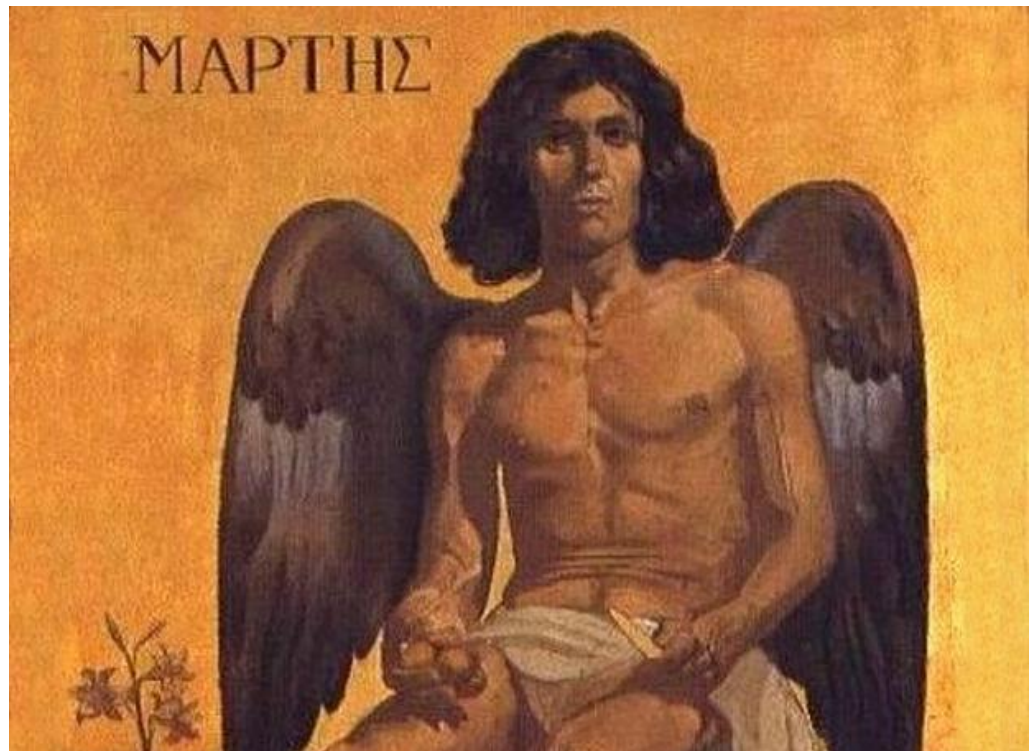

Ο Μάρτης, όπως όλοι ξέρουμε , είναι ο τρίτος μήνας του χρόνου και ο πρώτος της άνοιξης και διαρκεί 31 ημέρες..

Το όνομά του παράγεται από τη λατινική λέξη Mars (όνομα του θεού του πολέμου Άρη). Οι ιδρυτές της Ρώμης, Ρώμος και Ρωμύλος, ονόμασαν αυτόν το μήνα Μάρτιο, επειδή τον πρώτο μήνα της άνοιξης οι Ρωμαίοι άρχιζαν τις πολεμικές επιχειρήσεις.

Αρχικά ήταν ο πρώτος μήνας του δεκάμηνου Ρωμαϊκού ημερολογίου, λόγω της εαρινής ισημερίας, ως την εποχή που εφαρμόστηκε το ιουλιανό ημερολόγιο, οπότε πήρε τη θέση του τρίτου μήνα του χρόνου

Ο λαός μας τον ονομάζει Κλαψομάρτη, Πεντάγνωμο, Γδάρτη και

Παλουκοκάφτη, γιατί είναι ο πιο άστατος καιρικά μήνας του χρόνου

Στο αρχαίο Αττικό ημερολόγιο ο Μάρτιος αντιστοιχούσε με το δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Ανθεστηριώνα και το πρώτο δεκαπενθήμερο

του μήνα Ελαφηβολιώνα. Το διάστημα αυτό στην Αθήνα γιορτάζονταν τα:

Τα μυστήρια εν Άγραι προς τιμή της Περσεφόνης, τα διάσια, προς τιμή του Μειλιχίου Δία, στις όχθες του Ιλισσού και **τα εν άστυ Διονύσια** ή Μεγάλα Διονύσια, προς τιμή του θεού Διονύσου .

Ο Μάρτιος είναι άρρηκτα δεμένος με τη [Μεγάλη Τεσσαρακοστή](#) ή Σαρακοστή, τη μεγάλη νηστεία πριν από το [Πάσχα](#). Σχετική και η παροιμία «Δεν λείπει ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή» ή «Λείπει ο Μάρτης με τη Σαρακοστή»; που λέγεται για άτομα που παρευρίσκονται ή αναμειγνύονται παντού.

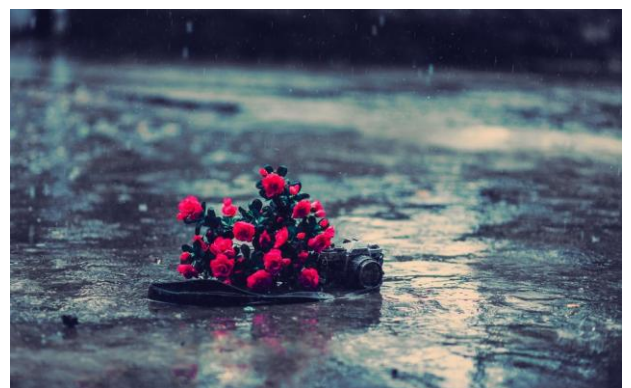

Οι μεγάλες καιρικές μεταβολές του, έδωσαν αφορμή στη λαϊκή φαντασία να πλάσει μύθους, θρύλους, παροιμίες και παραδόσεις, που αναφέρονται στα βασικά γνωρίσματα του. Αρκετοί μύθοι ζητούν να αιτιολογήσουν, γιατί ο

Μάρτης μια γελά και μια κλαίει.

1. Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Σύμφωνα με κάποια αθηναϊκή παράδοση ο Μάρτης έχει δυο γυναίκες, την μια πολύ όμορφη και φτωχή, την άλλη πολύ άσκημη και πολύ πλούσια. Ο Μάρτης κοιμάται στη μέση. Όταν γυρίζει προς την άσκημη,

κατσουφιάζει, μαυρίζει και σκοτιδιάζει όλος ο κόσμος, όταν γυρίζει από την όμορφη, γελάει, χαίρεται και λάμπει όλος ο κόσμος. Αλλά τις περισσότερες φορές γυρίζει από την άσχημη γιατί αυτή είναι

πλούσια και τρέφει και τη φτωχή και όμορφη.

2, Η ΚΑΤΕΡΓΑΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Στα πολύ παλιά χρόνια ο Μάρτης ήταν ο πρώτος μήνας του έτους. Μια κατεργαριά όμως που έκαμε σε βάρος των άλλων μηνών που ήταν τα αδέρφια του στάθηκε αιτία για να του πάρει την πρωτοκαθεδρία ο Γενάρης.

«Μια φορά κι έναν καιρό αποφασίσανε οι δώδεκα μήνες να φτιάξουνε κρασί σε ένα βαρέλι ώστε να μπορούν να πίνουν όποτε τους ερχόταν η όρεξη.

Έτσι λοιπόν είπε ο Μάρτης:

- Εγώ θα ρίξω πρώτος μούστο στο βαρέλι για να γίνει κρασί και ύστερα ρίχνετε κι εσείς.
- Καλά, ρίξε εσύ πρώτος του είπαν οι άλλοι.

Έτσι και έγινε. Έριξε πρώτα εκείνος στο βαρέλι το μούστο και ύστερα ακολούθησαν και οι άλλοι μήνες.

Όταν λοιπόν ζυμώθηκε ο μούστος και έγινε το κρασί, είπε πάλι ο Μάρτης.

- Εγώ που έριξα πρώτος το μούστο, πρώτος θ' αρχίσω και να πίνω.
- Βέβαια, είπαν οι άλλοι, έτσι είναι το σωστό.

Έτσι λοιπόν τρύπησε το βαρέλι στο κάτω μέρος, και άρχισε να πίνει, ως που ήπιε όλο το κρασί και δεν άφησε ούτε στάλα.

Κατόπιν ήρθε η σειρά του Απρίλη να πάει να πιεί κρασί. Πηγαίνει και το βρίσκει άδειο. Θυμώνει, το λέει στους άλλους. Τ' ακούνε εκείνοι θυμώνουνε και σκέφτονται τι να κάνουν. Συμφωνούν όλοι λοιπόν να τον τιμωρήσει ο Γενάρης που ήταν και ο μεγαλύτερος

αδελφός. Τον πιάνει λοιπόν ο Γενάρης και του τραβάει ένα γερό χέρι ξύλο. Του αφαιρεί και το πρωτείο που είχε, να αρχίζει δηλαδή το έτος κάθε Μάρτη, και έγινε να αρχίζει το έτος από το Γενάρη.

Από τότε όταν ο Μάρτης θυμάται το παιχνίδι που έκανε στα αδέρφια του και τους ήπιε όλο το κρασί, γελάει και ο καιρός ξαστερώνει. Όταν πάλι θυμάται το ξύλο που έφαγε κλαίει και βρέχει».

Η παράδοση, που με μικρές παραλλαγές τη συναντάμε και αλλού είναι αιτιολογική και σκοπεύει στην εξήγηση της ακασταστασίας του καιρού που συνήθως χαρακτηρίζει το Μάρτη.

ΕΘΙΜΑ-ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ:

«**ΜΕΡΟΜΗΝΙΑ**». Οι πρώτες μέρες του Μάρτη. Μέρες δηλ. που από τις καιρικές συνθήκες τους μπορούν να γίνουν σχετικές προγνώσεις για όλο το χρόνο.

«**ΜΑΡΤΗΣ**» Πανελλήνιο έθιμο της πρωτομαρτίας. Είναι η συνήθεια να δένουν οι μητέρες στο χέρι ή στο πόδι των παιδιών τον λεγόμενο **«Μάρτη»**, κορδόνι από λευκό και κόκκινο νήμα, για να τα προφυλάξουν από τις ακτίνες του μαρτιάτικου ήλιου, οι οποίες

θεωρούνται πολύ επικίνδυνες.

«**ΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ**». Λέγονται οι τελευταίες μέρες του Μάρτη. Σύμφωνα με την παράδοση, ήταν μια γριά που θέλησε να κοροϊδέψει τον Μάρτιο, νομίζοντας ότι γλίτωσε αρνιά και κατσίκια από το κρύο και το χιόνι του, είπε:

-Πριτς, Μάρτη μου, τα γλίτωσα τα κατσικάκια μου!

Αυτός όμως έκαμε τις τελευταίες μέρες του τόσο δυνατή κακοκαιρία, που η γριά και τα ζώα πέτρωσαν από το κρύο.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- Αν δώσει ο Μάρτης και κακιώσει, μες στα χιόνια θα μας χώσει. Μήδε ο Μάρτης Καλοκαίρι, μήδ' ο Αύγουστος Χειμώνας.
- Ο Μάρτης ο πεντάγνωμος, πέντε φορές εχιόνισε και πάλι το μετάνιωσε πως δεν εξαναχιόνισε!
- Σ' όσους μήνες έχουν «ρ» κάνεις μπάνιο με ζεστό νερό
- Κάλλιο Μάρτης στις γωνιές, παρά Μάρτης στις αυλές.
- Από Μάρτη καλοκαίρι και από Αύγουστο χειμώνα.
- Μάρτης άβροχος, μούστος άμετρος
- Του Μάρτη του αρέσει, να είναι πάντα στο διπλό, μια στις δέκα να έχει ήλιο, και τις άλλες ξυλιασμό.
- Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης.

Το Μάρτη ξύλα φύλαγε, μην κάψεις τα παλούκια.

Πηγές:

<https://www.sansimera.gr/articles/500/179>

<http://users.sch.gr/vaxtsavanis/martios.html>

<https://edu.klimaka.gr/diafora/557-paradosi-marths-klimaka.html>